

HALKLARIN HAYATINA VE SAĞLIĞINA
GRUBU BAŞKANLIĞI

Sayı : 18916

Tarih : 01-07-2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİS BAŞKANLIĞINA

5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim ve gerekçesi ekte sunulmuştur.
Gereğini arz ederim.

Mehmet Rüstü TIRYAKI
Batman Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Adalet
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Tarih: 3-7-2026	Esas No: 2/3765

İ B M M KANUNLAR VE KARARLAR BSK LİGİ
02 Temmuz 2026
Numara:

İ B M M KANUNLAR VE KARARLAR BSK LİGİ
02 Temmuz 2026
1889007

GEREKÇE

Engellilerin toplumsal yaşama tam, etkin ve eşit katılımı yalnızca fiziksel mekânların erişilebilir kılınmasıyla sınırlı değildir. Erişilebilirlik ulaşım, eğitim, sağlık, çalışma hayatı, kültürel faaliyetler, kamusal hizmetler ve özel sektör tarafından sunulan mal ve hizmetler dâhil olmak üzere yaşamın bütün alanlarında engellilerin bağımsız hareket edebilmesini, hizmetlerden ayrımcılığa uğramaksızın yararlanabilmesini ve insan onuruna uygun biçimde toplumsal yaşama katılabilmelerini gerektirir. Bu çerçevede rehber ve yardım köpekleri, engelliler bakımından bir evcil hayvan değil bağımsız yaşamın, kişisel hareketliliğin ve erişilebilirliğin tamamlayıcı unsurlarından biridir.

Görme engelliler başta olmak üzere farklı engel gruplarından kişiler için özel olarak eğitilmiş rehber ve yardım köpekleri kişinin güvenli hareket etmesini, yön bulmasını, tehlikelerden korunmasını, günlük yaşamını başkalarına bağımlı olmaksızın sürdürebilmesini sağlar. Bu nedenle rehber ve yardım köpeğiyle birlikte bir yere girmek, bir ulaşım aracını kullanmak, bir hizmetten yararlanmak ya da bir işyerinde bulunmak kişisel tercihlere veya kurumların takdirine bırakılabilecek bir durum değildir.

Türkiye’de rehber ve yardım köpeklerinin hukuki statüsünü açık biçimde tanımlayan, bu köpeklerle birlikte kamusal ve özel hizmet alanlarına erişimi ülke genelinde güvence altına alan ve keyfi ret uygulamalarına kısıtlayan bir kanuni düzenleme mevcut değildir. Hava yolu, demir yolu veya bazı belediye ulaşım hizmetlerinde rehber köpeklere ilişkin sınırlı idari uygulamalar bulunmakta ancak bu düzenlemeler parçalı, sektörel ve kurumdan kuruma değişen niteliktedir. Bu durum engelli yurttaşların temel haklardan yararlanmasını hizmet sunucuların, güvenlik görevlilerinin, işletme sahiplerinin veya kurum yöneticilerinin kişisel yorumuna bırakmakta uygulamada belirsizlik, keyfilik ve ayrımcılık doğurmaktadır.

Nitekim rehber köpeklerin restoranlara, sosyal tesislere, ulaşım araçlarına, konaklama yerlerine, alışveriş merkezlerine, sağlık ve eğitim kurumlarına veya konutların ortak alanlarına alınmadığı yönündeki uygulamalar, meselenin yalnızca idari duyarlılık veya iyi niyetle çözülemeyeceğini göstermektedir. “Evcil hayvan alınmaz”, “hijyen”, “diğer kişiler rahatsız olur”, “işletme kuralımız böyle” gibi soyut gerekçelerle rehber köpeklerin reddedilmesi engellilerin hizmetlerden eşit biçimde yararlanmasını engelleyerek ayrımcı sonuçlar doğurmaktadır.

Uluslararası hukukta ve karşılaştırmalı mevzuatta rehber ve yardım köpekleri, engellilerin bağımsız yaşam hakkının ve erişilebilirlik hakkının ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmektedir. Türkiye’nin de taraf olduğu Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme (EHİS) uyarınca engellilerin kamusal alanlara ve toplu taşıma araçlarına engelsiz erişim hakkı devletlerin güvencesi altındadır

Teklif ile rehber ve yardım köpeklerinin evcil hayvan sayılamayacağı açıkça düzenlenmekte engellilerin rehber veya yardım köpeğiyle birlikte kamuya açık alanlara ve hizmetlere kabul edilmesinin zorunlu hâle getirilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca bu nedenle ek ücret, temizlik bedeli, depozito, koltuk ücreti veya benzeri herhangi bir mali yükümlülük getirilemeyeceği hüküm altına alınmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Türkiye’de halihazırda farklı idari birimlerin metinlerinde dağınık olarak kullanılan “rehber köpek”, “yardımcı köpek”, “sertifikalandırılmış rehber köpek” gibi terimlerin netleştirilmesi ve ortaklaştırılması amaçlanmıştır.

MADDE 2- Rehber köpekle erişimin tek tek sektörlerden çıkarılıp genel toplumsal yaşama katılım hakkı olarak tanımlanması amaçlanmıştır.

MADDE 3- Apartman ve sitelerin yönetim planlarındaki "evcil hayvan yasaktır" ibarelerinin rehber köpekleri kapsayacak şekilde kullanılması engellenmiştir.

MADDE 4- TİHEK’in içtihat yoluyla kabul etmiş olduğu ayrımcılığın kanuni hükme bağlanması amaçlanmıştır.

MADDE 5- Yürürlük maddesidir.

MADDE 6- Yürütme maddesidir.

5378 SAYILI ENGELLİLER HAKKINDA KANUN İLE DİĞER BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun 3'üncü maddesine aşağıdaki bentler eklenmiştir:

“Rehber köpek: Görme engelli veya görme yetersizliği bulunan kişinin güvenli ve bağımsız hareketini sağlamak üzere bireysel olarak eğitilmiş ve Bakanlıkça tanınan bir eğitim kuruluşunca kimliklendirilmiş köpeği,

Yardım köpeği: Rehber köpek dâhil olmak üzere, işitme, hareket, tıbbî uyarı veya benzeri alanlarda engelli kişiye belirli görevleri yerine getirmek üzere bireysel olarak eğitilmiş ve Bakanlıkça tanınan bir eğitim kuruluşunca kimliklendirilmiş köpeği,

Eğitimdeki köpek: Bakanlıkça tanınan eğitim kuruluşu veya eğiticisi nezaretinde rehber veya yardım köpeği olarak yetiştirilen köpeği,

ifade eder.”

MADDE 2- 5378 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir:

“Ek Madde 1- Rehber ve yardım köpekleriyle erişim hakkı

Engelli kişiler rehber veya yardım köpekleriyle birlikte kamu kurum ve kuruluşlarına, mahallî idare tesislerine, adliye binalarına, eğitim ve sağlık kurumlarına, toplu taşıma araçları ile terminallerine, konaklama ve yiyecek-içecek işletmelerine, alışveriş merkezlerine, kültür, sanat, spor ve turizm alanlarına, işyerlerine, konutların ortak alanlarına ve kamuya açık mal veya hizmet sunulan diğer bütün yerlere kabul edilir.

Bu hak, eğitimdeki köpekler bakımından eğitici eşliğinde de uygulanır.

Rehber veya yardım köpeği bu Kanunun uygulanmasında evcil hayvan sayılmaz. Bu sebeple erişim, kullanım, rezervasyon veya hizmet sunumu sırasında ek ücret, depozito, temizlik bedeli, koltuk ücreti veya benzeri herhangi bir malî yükümlülük getirilemez.”

MADDE 3- 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun 42'nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

"Kat mülkiyetine tabi binaların yönetim planlarında yer alan veya kat malikleri kurulunca alınan 'evcil hayvan beslenemez, bulundurulamaz veya geçemez' yönündeki hükümler ile kısıtlamalar engelli bireylere refakat eden rehber köpekler ve yardımcı hayvanlar için uygulanamaz. Bu hayvanların ortak alanlara, asansörlere ve bağımsız bölümlere erişimi hiçbir şekilde engellenemez."

MADDE 4- 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun 5'inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:

“Engelli yurttaşın rehber veya yardım köpeği ile bir yere, ulaşım, işe, eğitime, sağlığa, konuta, sosyal tesise veya kamuya açık bir mal ya da hizmete erişiminin engellenmesi ek ücrete tabi

tutulması, erişimin keyfi belge ibrazına bağlanması veya bu nedenle aşağılayıcı yahut dışlayıcı muameleye maruz bırakılması engellilik temelinde ayrımcılık sayılır.”

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.